

FIN Lausuntopyyntökysely sote syksy 2016

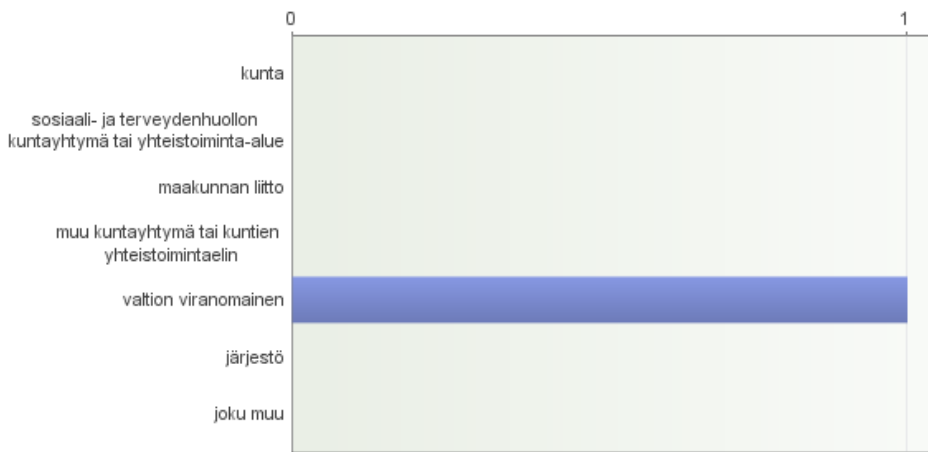
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja Lapin työ- ja elinkeinotoimisto	Tuija Ohtonen	Pirkko Saarela	24.10.2016	Johtoryhmä

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaisuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- ELY-keskusten palveluissa ja TE-palveluissa on tehty paljon valtakunnallista kehittämistyötä ja koottu resursseja palveluiden laadun ja yhdenvertaisuuden parantamiseksi. Mielestämme uudistuksen onnistuminen edellyttää palveluketjuja, jotka toteutetaan valtakunnallisten, alueellisten ja paikallisten toimijoiden yhteistyönä. Resurssinäkökulmastakaan ei ole mahdollista menettää niitä hyötyjä, jotka on saatu vuosien kehittämistyöllä.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Toimintatapojen uudistamista ja tehokkuutta tarvitaan. Keskittäminen ja yhdenmukaiset toimintatavat sekä yhteistyö maakuntien välillä ovat edellytyksiä säästötavoitteiden saavuttamiselle.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Demokratia toteutuu. Kansalaisilla on mahdollisuus vaikuttaa äänestämällä kaikkien kolmen tason, valtio, maakunta ja kunta, vaaleissa. Lisäksi mm. Digitalisaation avulla kansalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet paranevat entisestään.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset

kyllä pääosin

- Laki antaa maakunnille melko väljät puitteet järjestää hallintonsa ja taloutensa, mikä on itsehallinnon kannalta hyvä asia, mutta johtaa 18 toisistaan poikkeavaan hallintomalliin. Määrärahat jaetaan osin yhtenä kokonaisuutena maakunnalle, osin määrärahat näyttäisivät jäävän maakunnan ja keskushallinnon välisten neuvottelujen varaan. Nyt valmisteilla oleva rahoitusmalli toisaalta ohjaa toimintaa, mutta tekee siitä vaikeasti ennakoitavaa. Maakuntalaki lähtee siitä, että maakunnat hoitavat itse tehtävänsä, mikä voi johtaa pirstaloitumiseen. Toisaalta laissa on selkeästi määritelty menettelyt maakuntien yhdessä hoitamille tehtäville ja sitä toivottavasti myös tullaan käyttämään. Valtakunnalliset palvelukeskukset varmistavat tukipalveluiden hoitamisen laadukkaasti ja kustannustehokkaasti

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset

kyllä pääosin

- Lakiesitys antaa hyvät puitteet asukkaiden osallistumiselle. Osallistumismahdollisuuksien lisäämisessä voidaan hyödyntää digitaalisia menetelmiä.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset

ei pääosin

- Lakiesityksestä ei saa selkeää kuvaa maakunnan ja palvelulaitoksen tehtävistä ja rooleista. Onko palvelulaitoksen tarkoitus siirtää tehtäviä, joissa maakunta toimii palveluiden tuottajana vai laajemmin myös esim. viranomaistehtäviä? Ilmeisesti sekä maakunnan että palvelulaitoksen tehtäviin voi sisältyä julkisen vallan käyttöä? "Maakunta" ja "palvelulaitos" on tarpeen määrittellä tarkemmin uudistuksen hyvän valmistelun turvaamiseksi. Lakiluonnoksessa on mainittu myös maakuntakonserni, johon sisältyy lisäksi tytäryhtiöt. Kokonaisuus näyttäytyy vielä sekavana.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset

kyllä pääosin

- Maakuntalain 9 §:ssä käsitellään maakuntien taloutta osana julkisen talouden suunnitelmaa ja menettely vaikuttaa selkeältä. Hyvä toteutus edellyttää erityisesti valtakunnallista koordinaatiota ministeriöiden välillä. Rahoituslaissa esitetään maakuntien rahoitusmalli. Rahoituksessa on otettava huomioon Lapin erityisolosuhteet ja "keskimääräistä" suuremmat määrärahan tarpeet (mm. välimatkat, kolmen valtakunnan raja, matkailijoiden suuri osuus, saamelaisuus). Turvaako esitetty rahoitusmalli kokonairahoituksessa pienten, mutta maakunnan kehittämiseen ja ympäristöön pitkällä aikavälillä merkittävästi vaikuttavien tai EU-säädösten ja valtiosopimusten velvoittamien tehtävien riittävän rahoituksen?

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Vastaajien määrä: 1

- Kysymys 5. Ei pääosin: b. kyllä pääosin ELY-keskuksen näkökulmasta ympäristö- sekä maa- ja metsätalousministeriön toimialan tehtäväkokonaisuudet ovat pääosin tarkoituksenmukaiset (pl. kalataloustehtävät). Elinkeino- ja liikennetehtävien osalta näkemys on lähempänä ei pääosin vastausta. Näkemyksiä on kirjattu sen johdosta sekä tähän kohtaan b että alempana kohtaan c.

Ympäristötehtävät sijoittuvat tulevassa hallintorakenteessa kuntaan, maakuntaan ja valtiolle.

Maakunnille siirretään maakunnan suunnittelu ja kuntien alueidenkäytön suunnittelua ja rakennustoimen järjestämistä edistävät tehtävät. Tähän kokonaisuuteen ympäristötehtävistä maakunnassa liittyvät vesienhoidon suunnittelu- ja toimeenpanotehtävät sekä vesitaloustehtävät. Oikeusharkintaiset tehtävät ja tehtävät jotka sisältävät yleisen edun valvontaa ollaan pääosin sijoittamassa valtion viranomaiseen, jonne ollaan kokoamassa AVI:n ympäristötehtävät ja suurin osa ELY-keskusten ympäristötehtävistä.

Tehtävien hoidon sujuvuuden varmistamiseksi on tärkeää kehittää viranomaisten (kunta, maakunta, valtio) välisen yhteistyön muotoja ja järjestelmiä osana ympäristöllisten menettelyjen yhden luokun mallia.

Hallituksen linjauksen mukaisesti maa- ja metsätalousministeriön toimialan tehtävistä pääosa siirretään perustettaville maakunnille. Uudistus koskee MMM:n toimialalla lähes 2 000 htv:tä. Elintarvike- luonnonvarakokonaisuus on toiseksi suurin "non sote" -tehtävistä. Esitys kokoaa maa- ja elintarviketalouden, maaseudun kehittämisen ja ympäristöturvallisuuden tehtävät sekä luonnonvaratehtävät nykyisistä ELY-keskuksista, aluehallintovirastoista ja kunnista maakuntien hoidettavaksi. Tämä on uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta positiivinen ja asiakaslähtöinen muutos. Nykyinen kuntien, ELY-keskusten ja osaksi AVI:n hoitama tukihallintoprosessi voidaan hoitaa yhdestä paikasta. Onkin tärkeää luoda toimialan tehtävistä yhtenäinen kokonaisuus maakuntiin. Pääosaa tehtävistä hoidetaan kaikissa maakunnissa.

Esityksen mukaan Lapin maakuntaan keskitetään porotalouden tehtävät. Osa porotalouden tehtävistä on keskitetty jo nykyisin hoidettavaksi Lapin ELY-keskuksessa. Paliskuntain yhdistykselle myönnettävä, tulohajaukseen liittyvä, rahoitus sisältää myös valtakunnan rajoilla sijaitsevien poroestaitojen rakentamis-, peruskorjaus- ja huoltotehtävät. Nämä tehtävät liittyvät Suomen valtion tekemiin valtiosopimuksiin ja niihin liittyviin toimeenpanosäädöksiin, joten näiden valtion erityistehtävien rahoitus pitää pystyä takaamaan jatkossakin. Läheisyysperiaatetta noudattaen porotalouden tehtävät tulisi hoitaa poronhoitoalueella, myös em. tehtävät, kunhan varmistetaan rahoituksen kohdentuminen noihin erityiskohteisiin.

Maaseutu-, maa- ja elintarviketalouden tehtäviin liittyy erityispiirteitä, jotka poikkeavat monista muista maakuntaan siirrettävistä tehtävistä. Em. tehtäviin liittyy velvoittavaa EU-sääntelyä, mikä asettaa "reunaehdot" tehtävien järjestämiselle ja edellyttää huomioon ottamista tulevien maakuntien tehtäviä organisoitaessa. Erityisesti EU:n maksajavirastovaatimukset tulee huomioida uudistuksessa. Maksajavirastot ovat jäsenvaltioiden viranomaisia tai elimiä, jotka vastaavat maataloustukirahaston ja maaseuturahaston menojen hallinnoinnista valvonnasta. Maa- ja metsätalousministeriö hyväksyy toimivaltaisena viranomaisena Suomen maksajavirastoympäristön mukaan lukien siirrettyjen tehtävien organisoiminnin.

Uudistuksessa on keskeistä sähköisten palveluiden edelleen kehittäminen huomioiden kuitenkin jo tehty substanssikohtainen työ EU-vaatimuksiin.

Tulevan maakunnan ja nykyisten kuntien maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueiden (YTA-alueet) hyvin käynnistynyttä yhteistyötä tulee edelleen kehittää sovittaen yhteen toiminnallista tehokkuutta ja palveluverkostoa, niin fyysisistä kuin sähköistäkin.

Kysymys 5: ei pääosin: Tehtävien määrittely on kesken erityisesti ELY-keskuksen nykyisin hoitamien tehtävien osalta. Tavoitteena tulisi olla asiakkaiden tarpeiden ja palveluiden kannalta tarkoituksenmukaiset kokonaisuudet. Esim. ympäristö- ja liikennetehtävien osalta ratkaisuita ei ole vielä kokonaisuudessaan tehty.

Lakiesityksen tehtävälistauksessa tehtävät on lueteltu eritasoisesti, esim. kohdassa 9 on suuri joukko tehtäviä ja monessa muussa kohdassa yksittäisiä tehtäväkokonaisuuksia. Kohdassa 10 on mainittu koulutustarpeiden ennakointi on vain yksi osa laajempaa toimintaympäristön analyysin, tulevaisuustyön ja ennakkoinnin kokonaisuutta. Alueellisen suunnittelun, toimintaympäristön analysoinnin ja ennakkoinnin ja tulevaisuustyön tehtäväkokonaisuus saisi olla omana kohtanaan sisältäen myös koulutustarpeiden ennakkoinnin ja koulutustavoitteiden määrittelyn. Lailla säädettävien tehtävien listauksesta puuttuvat kansainväliset tehtävät kokonaan; nämä ovat erityisesti Lapissa keskeisiä ja liittyvät moneen eri tehtäväkokonaisuuteen. Lapissa hoidetaan myös kansainvälisiä tehtäviä, joita ei ole missään muualla (esim. rajajoki- ja kalastusasiat).

Näkemyksemme mukaan maantienverkon omistajuus ja rahoitus tulee säilyttää valtiolla ja nykyisten ELY-keskusten L-vastuualueiden tienpitotehtävissä siirtyvä henkilöstö tulee siirtää liikennevirastoon.

Maakuntalakiin esitetään maakuntien tehtäviksi:

- vastuu maakunnan liikennejärjestelmäsuunnittelusta ja liikenneturvallisuustyön koordinoinnista, toimintaympäristöä koskevien tietojen tuottaminen valtakunnalliseen liikennejärjestelmätyöhön
 - alueellisista investoinneista päättäminen
- Lisäksi maakunta voi halutessaan :
- suunnitella, kehittää ja järjestää liikennepalveluita ja julista henkilöliikennettä (tie- ja lentoliikenne)
 - suunnitella ja järjestää saariston yhteysalusliikennettä
 - tukea ja avustaa yksityisteiden tienpitoa ja liikkumisen ohjausta

Liikennekysymykset, tienpito ja niihin vaikuttaminen ovat maakunnille tärkeitä, erityisesti nykyisin kehittämisen momentilta rahoitettavien suurten kehittämishankkeiden osalta. Perustienpidon rahoitus kohdistuu lähes kokonaisuudessaan tieverkon kunnossapitoon eli valtakunnallisten linjausten mukaiseen päivittäisen liikennöinnin turvaamiseen ja tieverkon pääoma-arvon säilyttämiseen ylläpidon toimiin. Lakiluonnoksen tarkoittaman alueelliseen tienpidon suurin vaikuttavuus muodostuu edellä mainittujen kunnossapidon ja ylläpidon keinojen kautta.

Ehdotamme, päätösvalta perusväylänpidon määrärahalta toteutettavista alueellisista investoinneista siirretään alueille, eli maakunnille. Maakuntaudistuksen jälkeisessä tilanteessa on oleellista, että maakunnan aidot vaikutusmahdollisuudet tienpidon aluekehityksen kannalta merkittäviin päätöksiin turvataan. Näkemyksemme mukaan parhaiten se tapahtuu säilyttämällä maakuntien vahva rooli liikennejärjestelmäsuunnittelun vetovastuussa sekä lisäämällä lainsäädäntöön nykyistä tiukemmat yhteistyövelvoitteet valtion liikennehallinnon ja maakuntien välille. Tämä tarkoittaa sitä, että merkittävien omistajuus ja rahoitus- sekä henkilöresurssisiirtojen sijaan tulee rakentaa kuulemis- ja sopimusmenettelyjä (vrt. nykyiset MAL-sopimukset) osapuolten välille. Tällöin maakunta pystyisi aidosti vaikuttamaan liikenteen palvelutason kehittämiseen alueellaan tavalla, joka tukee maakunnan kehittämistä.

Tulevassa muutoksessa maantieverkon omistajuus ja rahoitus pitää säilyttää valtiolla ja alueellisen tienpidon tehtävät tulisi keskittää muiden liikennemuotojen kanssa Liikennevirastoon. Tämä ratkaisu mahdollistaa niukassa rahoituskehityksessä erityisen tärkeän koko maantieverkon kattavan pitkän tähtäimen tienpidon suunnittelun, jolla taataan tehokkaimmin väyläomaisuuden säilyminen. Lisäksi turvataan tieverkon ja tienpidon yhtenäisyys sekä operatiivisessa toiminnassa tarvittava ketteryys. Toiminnan tehokkuus ja laatu paranisivat nykyisestä muodostamalla ilman alueorganisaatiota toimiva valtakunnallinen prosessirakenne, johon kaikki kulkumuodot yhdistyisivät. Liikennevirastolla on jo nykyisellään alueellisia toimipisteitä, joiden verkkoa kehittämällä yhdessä ELYjen liikennevastuualueiden nykyisten resurssien kanssa varmistettaisiin nykyistä kattavampi eri liikennemuotojen alueellinen vaikuttavuus.

Kehittämisen painopisteet ovat liikennesektorilla vahvasti digitalisaatiossa, sujuvissa matkaketjuissa ja kestävässä, ilmastopolitiikan mukaisessa liikkumisessa. Toimivat liikenneyhteydet ja matkaketjut sekä liikenteen palvelujen syntyminen edellyttävät valtakunnallista koordinaatiota ja saumatonta yhteispeliä liikennemuotojen kesken ja myös maakuntarajojen yli. Matkat ja kuljetukset eivät noudata maakuntarajoja, jolloin tienpidon tasalaatuisuus ympäri Suomea sekä asiakastarpeisiin perustuvat linjatukset ovat myös merkittävä liikenneturvallisuuskysymys. Kyse on samalla kansalaisten tasapuolisesta kohtelusta.

Maakunnille uudistuksessa siirrettäisiin sellaiset tehtävät, joihin liittyy selvää alueellista vaikuttavuutta. Tällaisia olisivat edellä todettu maankäyttöön kiinteästi liittyvä liikennejärjestelmäsuunnittelun vastuu sekä joukkoliikennetehtävät. Näitä maakunnat voisivat hoitaa itse tai sopia tarvittavasta yhteistyöstä maakuntien kesken.

Liikennepalveluiden tehokkaan järjestämisen ja asiakastarpeiden huomioon ottamisen kannalta on tärkeää, että henkilöliikennekuljetuksia yhdistellään. Maakunnan ja seudullisen joukkoliikenneviranomaisen tulee tarvittaessa voida sopia keskenään, että seudullinen joukkoliikenneviranomainen tai maakunta hoitaa joukkoliikenteen toimivaltaiselle viranomaiselle kuuluvat tehtävät koko maakunnan alueella. Mikäli maakunnan alueella ei ole muita toimivaltaisia viranomaisia, tulee maakunnan toimia joukkoliikenteen toimivaltaisena viranomaisena.

Yksityisteiden tienpidon tukemiseen ja avustamiseen, liikkumisen ohjauksen avustamiseen ja saariston yhteysalusliikenteeseen liittyvät tehtävät olisivat maakunnan vapaaehtoisia tehtäviä siten, että maakunta voisi organisoida ne tarkoituksenmukaisella tavalla esimerkiksi yhteistyössä kuntien kanssa, jotka nykyisin yleisesti avustavat yksityisteitä.

Nykyistä maantieverkkoa ei tule jakaa maakuntien ja valtion kesken. Asiakkaiden liikkumis- ja kuljetustarpeet eivät noudata maakuntien rajoja ja luontevat yhteysvälit myös muilla kuin pääteillä kulkevat maakunnasta toiseen. Suuri osa keskeisestä päätieverkostamme palvelee maan eri osien välisen liikenteen lisäksi myös paikallista liikennettä. Verkon jakaminen toisi tehottomuutta ja hankalia rajapintoja tienpidon tuotteiden (erityisesti kunnossapito) hankintaan.

Valtakunnallisen yhtenäisyyden varmistamisen on tienpidon osalta tärkeää liittyä esimerkiksi liikenneturvallisuustavoitteisiin, yhtenäiseen kunnossapidon tasoon, hankinta-asiakirjoihin sekä laajoihin ja valtakunnallisesti ylläpidettäviin tietovarastoihin ja järjestelmiin. Tämä on sekä tehokkuus- että osaamiskysymys. Nykyisillään ELY-keskuksilla on kaikissa tienpidon ja liikenteen tehtävissä jatkuva yhteistyötä Liikenneviraston kanssa. ELY-keskukset käyttävät Liikenneviraston tietokantoja ja tietojärjestelmiä tienpidon toimien suunnittelussa. ELY-keskuksilla on myös yhteinen valtakunnallinen asiakaspalvelukeskus Liikenneviraston kanssa ja ELY-keskukset tukeutuvat päivittäisessä työssä Liikenneviraston tieliikennekeskukseen. Lisäksi Liikennevirasto päättää kehittämishankkeiden suunnitteluohjelmasta, ELY-keskukset vastaavat näiden hankkeiden suunnittelusta ja Liikennevirasto toteuttamisesta.

Maanteiden tienpitovastuun, rahoituksen ja tehtävään liittyvien henkilöresurssien säilyttäminen valtiolla mahdollistaa nykyistä tehokkaamman väylähallinnon toiminnan ja liikennemuotojen yhteistyön. Tienpidon ja liikenteen tehtäviä hoidetaan ELY – keskuksissa nyt 9-alueajolla jatkuvasti vähennetyin henkilöresurssien, minkä on mahdollistanut laaja tehtävien hoidon keskittäminen: runsaat puolet henkilöstöstä toimii suuralue- tai valtakunnallisissa tehtävissä. Henkilöstöä ei riitä 18 maakuntaan eikä se olisi kustannustehokkuuden näkökulmasta järkevääkään. Tienpidon kannalta jako 18 maakuntaan synnyttää liian pieniä yksiköitä, jolloin esim. nykyisillä neljälle alueelle tai valtakunnallisiksi keskitetyillä hankintamennettelyillä saavutetut tehokkuushyödyt menetettäisiin. Tämä johtaisi tarpeeseen lisätä tienpidon rahoitusta tai tienpidon tason laskuun.

Alueellisen tienpidon siirtäminen maakuntien tehtäväksi heikentäisi tiepitoon liittyvien palveluiden yhden luokun periaatetta. Kansalaisten ja yritysten olisi entistä vaikeampaa hahmottaa kuntien, maakuntien ja Liikenneviraston rooleja ja vastuita tienpidon ja liikenteen tehtävissä.

Mikäli perustienpidon rahoitus annettaisiin maakunnille kohdentamattomana, on riski, että tienpitoon ohjautuvan rahoituksen määrän alueellinen ja ajallinen ennakoitavuus heikkenisi ja teiden kunto maakunnissa eriytyisi. Tällöin on myös riski, että jo nyt tieverkkoamme piinaava korjausvelka kasvaisi. Asiakastarpeet ja maakuntaliiton vaikutusvalta on varsin hyvin huomioitu jo nykyisissä toimintamalleissa ja maakuntien päättävältä voidaan tarvittaessa vielä lisätä tältä osin. Tienpidon operatiiviset tehtävät ovat kuitenkin vaikeasti sovittavissa maakunnalliseen itsehallintoon.

ELY-keskuksen tehtävien tuloksellisuuden kannalta on tärkeää varmistaa, ettei toteutetuista tehtävien keskittämisestä saatua ja hyötyä menetä uudistuksessa (esim. rakennerahastot). Tehtäviä koskevisia ratkaisuisa on tarpeen huomioida myös volyymiltaan pienet tehtävät. ELY-keskukset ja TE-toimistot ovat laajasti ottaneet käyttöön monikanavaiset ja paikkariippumattomat palvelut ja tehtävien hoidon, esim. valtakunnalliset puhelinpalvelut. Tehtävien hoitoa ei tulisi tarkastella liian suppeasti maakuntalähtöisesti.

Lakiesityksen tehtävälisistä ei käy ilmi tehtävien luonne, mikä ilmeisesti tarkentuu tehtävien siirtoa koskevassa lakiesityksessä myöhemmin. Maakuntalaissa tulee olla selkeä kuvaus maakuntien järjestämisvastuulla olevista tehtävistä. Maakunnan ja palvelulaitoksen roolit tulee kuvata selkeästi, erityisesti ns. viranomaistehtävien hoidon (ei ulkoistettavissa) näkökulmasta.

Valtion alueellisen kalataloushallinnon organisaatio muutettiin viimeksi vuoden 2015 alusta, jolloin sen tehtävät keskitettiin Varsinais-Suomen, Pohjois-Savon ja Lapin ELY-keskuksiin. Hallinnollisten keskuspaikkojen lukumäärä väheni 11:sta kolmeen, mutta alueelliset toimipisteet säilyivät ennallaan. Ratkaisulla haettiin toimivaa ja tasapainoista rakennetta pitkällä aikavälillä siten, että monipuolinen asiantuntemus voidaan turvata alueellisesti kaikilla kalatalouden sektoreilla. Lapin ELY-keskuksesta hoidetaan Lapin, Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntien kalataloustehtävät. Pohjois-Suomessa kalataloudellisesti ominaisia ovat suuret rakennetut virtavedet, lohjoet ja rajajoet sekä rakennettujen vesistöjen suuret kalanhoitovelvoitteet. Järvi-Suomessa suuret järvet ja reittivesistöt ovat kalataloudellisesti omaleimaisia. Rannikon ELY:lle keskitettiin merialueen tehtävien toimeenpanoa, kuten EU:n edellyttämä kalastuksen ja kalakaupan valvonta.

Kalataloustehtävien keskittämisellä on Lapin ELY-keskuksen kalatalousyksikön toimialueella:

§ turvattu asiakkaiden palvelu mahdollisimman lähellä (Kajaanin ja Rovaniemen toimipisteissä) ja kunkin alueen kalataloustehtävien ja kalavarojen monipuolinen asiantuntemus;

§ toteutettu keskinäinen koordinaatio ja asiakkaiden yhdenmukainen kohtelu;

§ tuettu Euroopan meri- ja kalatalousrahaston avulla elinkeinon keskeisiä kehittämishankkeita ja investointeja kaikilla alueilla EU:n vaatimukset täyttäen; sekä

§ pienistä resursseista huolimatta (Lapissa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa 9 htv) on pystytty erikoistumaan, järjestämään sijaisuudet ja keskittymään asiakkaiden palveluun.

Uudet toimialueet ovat siis mahdollistuneet asiakaspalvelun ja sen edellyttämän riittävän osaamistason säilyttämisen sekä tarvittavan erikoistumisen yksilöiyihin tehtäviin.

Kalavarojen käyttö ja hoito edellyttävät esimerkiksi vaelluskalojen kohdalla laajojen, maakuntarajat ylittävien vesistöalueiden tarkastelua. Yleisen kalatalousedun valvonta vesistörakentamishankkeissa ja kalataloudellisten velvoitteiden hoito edellyttää yksityiskohtaista tietoa alueellisista kalavaroista, minkä vuoksi tehtävien hoitaminen maakunnissa on perusteltua. Tämän tehtävän järjestäminen riippumattomasti on erittäin keskeistä oikeuskäytännön kannalta. Kalastuslain edellyttämät kalatalouden alueelliset yhteistyöryhmät toimivat jo nyt maakuntarajojen yli ja myös tulevaisuudessa perustettavat kalatalousalueet.

Lapin ELY-keskus pitää alueellisen kalataloushallinnon nykyistä mallia hyvin toimivana ja pitää erittäin tärkeänä, että kalataloustehtävät keskitettäisiin tulevaisuudessa maakunnissa niin, että kalataloushallinto palvelisi asiakkaitaan parhaalla mahdollisella tavalla ja kustannustehokkaasti.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädetäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Ei vastauksia.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Ei vastauksia.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystalouksissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Ei vastauksia.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitettua laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Vastaajien määrä: 1

I Sosiaali- ja terveyspalvelut koskettavat ELY-keskuksen/TE-toimiston hallinnonalalla ns. kolmannen palvelulinjan asiakkaita, joilla on tietun palvelun palvelutarpeita muita asiakkaita enemmän. Palveluprosesseja kehitettäessä ja siihen liittyvään lainsäädäntöä laadittaessa on huomioitava kytkös sosiaali- ja terveyspalveluista työllistämisen ja osaamisen kehittämispalveluihin. Asiakkaan näkökulmasta palveluketjun tulee olla saumaton.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Ei vastauksia.

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset

kyllä pääosin

I Väliaikaishallinnon tehtävät on kuvattu selkeästi. Uudistuksen tiekartta täydentää eri vaiheiden tavoitteita ja tehtäviä konkreettisemmin.

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Ei vastauksia.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisäateisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Ei vastauksia.

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Ei vastauksia.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätekö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Ei vastauksia.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon

organisoimiseksi?

Ei vastauksia.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaannolaista.

Vastaajien määrä: 1

I Mikäli yhdistettävien yritysasiakkaiden kehittämisspalveluiden ja henkilöasiakkaiden työllistämispalveluiden mukaiset uudet kasvupalvelut tulevat palvelulaitokseen perustettavaan tytäryhtiöön, myös niille on varattava riittävä siirtymäaika, vähintään vuoden 2020 loppuun, koska ko. palveluja ei ole saatavilla kaikkialla Suomessa.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveystalouden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Ei vastauksia.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Ei vastauksia.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Ei vastauksia.

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidätkö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Ei vastauksia.

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttävissä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Ei vastauksia.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Ei vastauksia.

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Ei vastauksia.

38. 36. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Ei vastauksia.

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Ei vastauksia.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset

kyllä pääosin

- b. kyllä pääosin (avotila) Valtiolta siirtyvän henkilöstön asema on turvattava tasapuolisesti kunnista ja kuntayhtymistä siirtyvän henkilöstön kanssa.

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Ei vastauksia.

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Ei vastauksia.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksen myötä ELY-keskukset ja TE-toimistot lakkaavat. Toiminta muuttuu olennaisesti erityisesti palveluissa (järjestäminen – tuottaminen) sekä poliittisen ohjauksen johdosta. ELY-keskuksissa ja TE-toimistoissa on toteutettu viime vuosina keskittämisiä ja erikoistumisia monipaikkaisella toimintamallilla. ELY-keskus ja TE-toimistot ovat moderneja organisaatioita myös digitalisaation hyödyntäjänä. Uudistuksen riskinä em. vahvuuksien menettäminen, kun tehtävien hoidon lähtökohtana on maakuntakeskeisyys. Uudistuksen johdosta tehtävien hoitoon liittyvä synergia saattaa heikentyä, mikäli prosesseja hajotetaan eri paikkoihin (valtion lupa-, ohjaus- ja valvontavirasto, maakunta ja valtakunnalliset yhtiöt).

44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Vastaajien määrä: 1

- Riskinä on niukkojen resurssien hajoaminen 18 maakuntaan. Yleiskatteellinen rahoitus voi maakunnassa kohdentua pääosin sosiaali- ja terveyspalveluihin, jolloin muihin tehtäviin, mm. aluekehitystehtäviin jää niukasti resursseja.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntaudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita useamman vaihtoehdon)?

Ei vastauksia.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

I Tässä vaiheessa on vaikea kommentoida, kun asioita on paljon auki. Lakiluonnokset antavat yleispuitteet toiminnalle, eivätkä ne ota kantaa moniin käytännön kysymyksiin. Poliittiset linjaukset ovat vielä kesken ja valmistelussa on paljon asioita, jotka täydentävät tai ovat jopa ristiriitaisia nyt lausunnolla olevien lakiluonnoksen kanssa (esim. ympäristötehtävät).

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.